

UTJECAJ PROGRAMA STRUKTURIRANIH IGARA NA PROMJENU STAVOVA UČENIKA BEZ TEŠKOĆA U RAZVOJU PREMA UČENICIMA S POSEBNIM POTREBAMA U UVJETIMA INTEGRACIJE*

REA FULGOSI-MASNJAK I SUNČICA DALIĆ-PAVELIĆ

Primljeno: rujan 2001.
Prihvaćeno: studeni 2001.

UDK: 373.3/4:
376.4

Uvod

U doslovnom značenju riječ integracija znači povezivanje dijelova u cjelinu, cjelovitu strukturu, no potpunije integracija se može definirati kao organizacija dijelova u jednu cjelinu odnosno strukturu koja harmonički djeluje pri postizanju zajedničkih ciljeva. Ona sadrži sklad između pojedinačnih i zajedničkih ciljeva, te pretpostavlja ravnotežu u interakciji elemenata koji čine neku strukturu (Kovačević, Stančić, Mejovšek, 1988).

Prve inicijative za integraciju javljaju se u prošlom stoljeću, a Vigotski (1924) piše: "Opći zakoni razvoja dječjeg organizma i njegovog odgoja ujedno su i zakoni razvoja i odgoja djeteta s hendikepom. Sva specifičnost je samo u tome što se ti opći razvojni ciljevi postižu specifičnim putem". (prema Speck, 1988).

Kada govorimo o odgojno-obrazovnoj integraciji, termin integracija označava proces u kojem dolazi do čvrstog udruživanja, spajanja svih elemenata i čimbenika koji sudjeluju u ukupnom odgojno-obrazovnom radu s djecom s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama i djecom bez teškoća u razvoju.

Brojna su istraživanja u svijetu koja su bila usmjerena na specifične ciljeve u procesu edukacijske integracije, između kojih su i stavovi djece bez teškoća prema djeci s posebnim potrebama u redovnim školama. Rezultati ovih istraživanja različiti su i često neusporedivi sa situacijom

integracije u nas, no opći zaključak koji se na osnovu njih nameće, je da su učenici s posebnim potrebama uključeni u redovne razrede osnovnih škola bili mnogo aktivniji u svakodnevnim školskim aktivnostima u odnosu na učenike smještene u posebne razrede (Hunt, Farron-Davis, Beckstead, Curtis, Goetz, 1992.; prema Hunt, Staub, Alwell, Goetz, 1994). Stoga, kako upozorava Britton (1979) pri ostvarivanju edukacijske integracije morali bismo voditi računa o tome da niti jedno dijete ne smije biti uključeno u "restriktivniju edukaciju" od one koju već ima. Na to upozoravaju i brojni drugi autori koji su analizirali proces integracije (Turnbull i Shultz, 1979., Adelman, 1972), ili su na različitim područjima istraživali i proučavali uspješnost integracije (Budoff i Gottlieb, 1976; Guerlin i Szatlocky, 1974, Haring i Krug, 1975). Brojne su pretpostavke koje će pozitivno ili negativno utjecati na uspješnost integracije, no možda su najvažnije one subjektivne, koje se odnose na sve osobe koje posredno, ili neposredno sudjeluju u procesu odgoja, obrazovanja i (re)habilitacije djece s posebnim potrebama. Mišljenja, stavovi i predrasude tih osoba posebno su zanimljivi i značajni (Soldo, 1986., prema Fulgosi Masnjak, 1989), jer o njima ovise oblici svakodnevne interakcije s

* Rad je prezentiran na "VII th European Congress of Psychology", 1-6. July 2001., London, Great Britain